Ἔτος ΙΓ' Ἐν Ἀθήναις 17 Φεβρουαρίου 1900 Ἀριθ. 112

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Π. Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ 12 ΜΗΝΩΝ
Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἢ 1 Ἰουλίου
Ἐξωτερικοῦ δρ. 6.—Ἐξωτερικοῦ δρ. χρ. 8.

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μασσονικαὶ ἀφροσύναι.—Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου.—Εὐαγγελικὸν κήρυγμα Πυαρέτου Χ. Δουλιγέρη· ἡ νηστεία καὶ ἡ πνευματικὴ οἰκοδομὴ ἡμῶν. — Ἐκ τῶν τοῦ Χρυσοστόμου· πολεμικὴ εἰκών.—Ἐπιστολὴ Ε' πρὸς ὀρθόδοξον Χριστιανὴν γυναῖκα. — Νεολαίας κίνδυνοι. — Παίρνετε τὸ λουτρόν σας.— Ποῦ νὰ λούησθε.— Εὐαγγέλιον καὶ Ἀπόστολος.—Κήρυγμα «Ἀναπλάσεως».

ΜΑΣΣΟΝΙΚΑΙ ΑΦΡΟΣΥΝΑΙ

Εἷς ἔφορος τῆς ἐν Πάτραις Σχολῆς τῶν ἀπόρων παίδων, τελουμένου μνημοσύνου ἐκκλησιαστικοῦ ὑπὲρ τῶν ἀποβιώσάντων εὐεργετῶν αὐτῆς, ὡμίλησεν ἐν τῷ ναῷ ἄνευ ἀδείας τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱεροθέου. Ἐπὶ πλέον ὁ ἀξιότιμος ἔφορος προέβη ἐν τῷ λόγῳ του εἰς φανεροὺς ὑπαινιγμοὺς κατὰ τῆς Α. Σεβασμιότητος.

Συνεπείᾳ τοῦ αὐθάδους τούτου τολμήματος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἐν τῷ δικαίῳ καὶ ἐν τῷ καθήκοντί του, ὑπέμνησεν ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς λαϊκοὺς νὰ ὁμιλῶσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς του ἄνευ τῆς ἀδείας του. Ἀλλ' ἡ ἀρχιεπισκοπικὴ αὕτη δήλωσις, ἡ τόσον νόμιμος καὶ ἔλλογος καὶ φυσική, τῆς ὁποίας ἡ παράλειψις θὰ ἦτο σφάλμα καὶ παρανομία, διηρέθισε καὶ παρώξυνε τοὺς κορυφαίους τῶν ἐν Πάτραις καὶ ἐν Ἀθήναις μασσόνων, οἵτινες υἱοθέτησαν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ὑβριστοῦ τοῦ Ἀρχιερέως καὶ ἤγειραν θόρυβον κατ' αὐτοῦ. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων, τὰ ὁποῖα ἀνεγράφησαν εἰς ἐφημερίδας τῶν Ἀθηνῶν μετὰ ἰδιαιτέρας προθυμίας ἐξεγειρομένας ὑπὲρ τῆς μασσονικῆς ὑποθέσεως, εἶνε καὶ τὰ ἑξῆς· α') ὅτι ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν κατηγγέλθη ὑπὸ τῶν ἐν Πάτραις μασσόνων πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον· β') ὅτι, ἂν δὲν κηρυχθῇ ἔκπτωτος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πατρῶν, θὰ συμβῶσιν αἱματοχυσίαι, καὶ οἱ ἐν Πάτραις μασσόνοι θὰ προσχωρήσωσιν εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν.

Διὰ τὸ πρῶτον θὰ ἦτο ἀσύγγνωστος ὕβρις πρὸς τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Σύνοδον τὸ νὰ ὑποτεθῇ ὅτι αὕτη θὰ ἐμπέσῃ εἰς τὰ μασσονικὰ δίκτυα στρεφομένη κατὰ Ἱεράρχου, ὅστις εὐσταθῶς, ἀλλὰ καὶ μετριοπαθῶς ἠθέλησε νὰ προφυλάξῃ τὸ ποίμνιόν του ἀπὸ τῆς μασσονικῆς λύμης καὶ ἐπιβουλῆς.

Διὰ τὸ δεύτερον καλὸν θεωροῦμεν νὰ ὑπομνήσωμεν εἰς τοὺς ἐν Πάτραις μασσόνους, ὅτι, ἂν θέλουν νὰ φύγουν τὸ κεφάλι των, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ τὸ ἐπιτύχουν. Πρωΐ κατήγγελλον τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Πατρῶν, ὅτι ἐξάπτει τὰ πλήθη ἐναντίον των. Τοῦτο ἦτο ψεῦδος. Ἀλλ' ἰδοὺ ὅτι τώρα τὰ καλοῦσιν οἱ ἴδιοι κατὰ τῶν κεφαλῶν των. Ἂς ἀναμετρήσωσι λοιπὸν ἂν ἀποδέχωνται ὅλας τὰς ἐντεῦθεν συνεπείας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπειλὴν ὅτι οἱ ἐν Πάτραις Μασσόνοι θὰ προσφύγωσιν εἰς τὴν Ἀγγλικανικὴν Ἐκκλησίαν, λιποτακτοῦντες ἀπὸ τῆς Ὀρθοδοξίας, αὕτη μαρτυρεῖ πόσον οἰκτρῶς ἀντιλυμβάνονται τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντά των. Ἄλλως τε, ἐὰν ἠδύναντο νὰ γίνουν εἰλικρινεῖς ἀγγλικανοί, καὶ τοῦτο θὰ ἦτο εὐτύχημα. Διότι τώρα, ὡς διὰ μακρῶν καὶ σαφέστατα ἀπεδείχθη ἐν τῇ «Ἀναπλάσει», ὁ μασσονισμὸς των τοὺς ἀπομακρύνει ἐντελῶς ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν, ἡ δὲ ὁμολογία των πίστεως εἰς τὸν Μ. Ἀρχιτέκτονα τοῦ Σύμπαντος εἶνε ἄρνησις πλήρης τοῦ Χριστιανικοῦ Συμβόλου, ἥτις διόλου δὲν διαφέρει ἀπὸ πλήρη ἀθεΐαν.

Ἐν τέλει συνιστῶμεν εἰς τοὺς διοικοῦντας τὴν ἐν Ἑλλάδι Μασσονίαν νὰ δείξωσι κοσμικὴν τοὐλάχιστον φρόνησιν. Διότι ὁ δρόμος, εἰς τὸν ὁποῖον θέλουσι νὰ εἰσέλθωσιν, εἶνε μαρτύριον καθαρᾶς παραφροσύνης, τῆς ὁποίας τὰ ἀποτελέσματα δὲν θὰ τοῖς εἶνε εὐχάριστα.

Ἐὰν νομίζουν ὅτι ἐν Ἑλλάδι τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα κατέπεσε τόσον, ὥστε νὰ ἀφεθῶσιν ἀνυπεράσπιστοι εἰς τὴν μανίαν τῶν ἀθέων οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας, θέλουσι διδαχθῆ ὅτι εἶνε πολὺ ἠπατημένοι.

ΑΡΧΗ ΣΟΦΙΑΣ ΦΟΒΟΣ ΚΥΡΙΟΥ

Καθηγηταί τινες γνωστοὶ ἐπὶ ἀθεϊστικαῖς δοξασίαις, διότι ἠλέγχθησαν ὑπὸ ἐφημερίδων καὶ ἐφοβήθησαν τὴν ἐναντίον αὐτῶν κατακραυγήν, ἤρχισαν ἤδη μεθοδικώτερον τὸν κατὰ

τῆς θρησκείας πόλεμον, ἀνομολογοῦντες μὲν ὅτι ἡ φύσις εἶνε ἔργον τοῦ Θεοῦ, ζητοῦντες ὅμως νὰ προκαλέσωσιν ἀδιαφορίαν περὶ τὸ δόγμα Αὐτοῦ καὶ βαθμηδὸν νὰ τὸ παραδώσωσι, καθ'ὅσον δύνανται, εἰς λήθην.

Τοιαυτοτρόπως εἰς ἐξ αὐτῶν, ἐνώπιον ἀκροατηρίου ὑπερκενταετῶν φοιτητῶν πρό τινος ἐπανελαβεν διὰ μυροστὴν φρᾶν τὴν ἀστήριστον ὑπόθεσιν τοῦ Δερβίου καὶ παραστήσας αὐτὴν ὡς ἀλήθειαν μαθηματικήν, συνεπέρανεν ὅτι οὐδαμῶς πρέπει νὰ φοβώμεθα τὸν Θεόν, διότι ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ὑπ' αὐτοῦ μὲ ὡρισμένας τάσεις καὶ ἔνστικτα, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ζῷα, καὶ δὲν εἶνε δίκαιος ὁ Θεός, ὥστε νὰ τιμωρῇ ἡμᾶς δι' ἀδυναμίας, μὲ τὰς ὁποίας ὁ ἴδιος μᾶς παρέβλε.

Τί ὁποῖον θέλει νὰ εἴπῃ· μή σας μέλῃ ἂν ὑπάρχῃ Θεός, εἴτε ὄχι· κράτατε ὅ,τι θέλετε καὶ ὅ,τι σᾶ. χρέσκει· κλάπτετε, φονεύετε, ἀτιμάζετε· ῥᾳδιουργεῖτε, κακολογεῖτε, ἐπιορκεῖτε· διαπράττετε πᾶν εἶδος ἀσυχρήστητος καὶ βδελυγμίας· οὐδεὶς θὰ σᾶς ἐλέγξῃ, εἰς οὐδένα θὰ δώσητε λόγον, διότι αὐτός, τὸν ὁποῖον τώρα φοβεῖσθε, εἶνε πάντως κελίμπαις, τὸν ὁποῖον βασανίζουν οἱ ἔγγονοί του, ἐνῷ αὐτὸς μόνον διὰ στοργῆς περιβάλλει τοὺς μικρούς βασανιστὰς καὶ ὡς ἀρεστὰς φαντάζεται καὶ αὐτὰ τὰ ἐλαττώματά των.

Ὁ κ. καθηγητὴς προβάλλει ὡς λόγον τῆς ἀτιμωρησίας τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τὰ πλάσματά του καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. Τοῦτο τὸ κάμνει, διότι φρονεῖ ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐξυπηρετεῖται ὁ σκοπός του· διότι κατ' οὐσίαν οὐτοπίαν θεωρεῖ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν δικαιοσύνην, διότι οὐτοι ἄνευ μαλλοῦσης ἀμοιβῆς εἶνέ τι ἀστήριστον καὶ ἀνύπαρκτον.

Δι' αὐτὸ δὲν θὰ τὸν διδάξωμεν τί ἀκριβῶς ἡ ἀγάπη καὶ ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἐὰν ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ ἀνήκει εἰς τὰς ἀρετὰς ταύτας, ἀλλὰ θέλομεν μεταφέρει αὐτὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς πείρας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δὲν δύνανται νὰ διαστρέψῃ τὰ γεγονότα.

Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα εἶνε ὁποῖον εἶνε ἐκ φύσεως· ἡ δὲ φύσις, ὡς ὁμολογεῖ ὁ κ. καθηγητής, ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Ἐν τούτοις τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἔχει νὰ φοβῆται ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς νόμους;

Βεβαιότατα.

Ἂν ὑπερβῇ τὸ μέτρον ἐν ταῖς λειτουργίαις αὐτοῦ καὶ τῇ πληρώσει τῶν ὁρμῶν αὐτοῦ, ἐν τῇ βρώσει π. χ. ἢ τῇ πόσει, ἐν τῷ ὕπνῳ ἢ ἐν τῇ ἐγρηγόρσει, ἐν τῷ ἐρεθισμῷ τῶν αἰσθητηρίων καὶ τοῖς λοιποῖς, ἡ τιμωρία ἐπέρχεται παρευθύς. Καὶ ἐνίοτε μὲν δύναται νὰ γείνῃ ἐπανόρθωσις, οὐχὶ σπανίως ὅμως ἐπανορθώσεως ἐὰν ὑπάρχει ἐλπίς.

Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ γεγονός.

Τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, καίτοι ἐπλάσθη κατὰ τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἔθετο ἐν τῇ φύσει, καὶ ὁ ἄνθρωπος οὐδεμίαν εὐθύνην φέρει διὰ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ κατασκευήν, τιμωρεῖται ὁπόταν παρεκβῇ τοὺς ὅρους ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἐτάχθη νὰ ὑφίσταται ὁ βίος αὐτοῦ.

Ἂς ἐξετάσωμεν ἤδη τὴν φύσιν τῆς τιμωρίας ταύτης.

Τὸ σῶμα, ὡς ἄθροισμα ὕλης θεωρούμενον, οὔτε τιμωρεῖται οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ τιμωρηθῇ. Τὰ στοιχεῖα αὐτοῦ, τὸ ἄζωτον, τὸ ὀξυγόνον, τὸ ὑδρογόνον, ὁ ἄνθραξ, ὁ σίδηρος, ὁ φωσφόρος κτλ. ὡς στοιχεῖα θὰ ὑπάρχωσι πάντοτε, ἀδιάφορον εἰ εἶνε εἰς αὐτά, ἂν συνθέσεις μελῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἀποτελῶσιν ἢ οἱουδήποτε ἄλλου ζώου ἢ καὶ ἀνοργάνου τινός προϊόντος. Τὸ κυρίως ὑφιστάμενον τὴν βλάβην δὲν εἶνε στοιχεῖον, ἀλλ' ὁ διὰ τῶν στοιχείων ἀποτελούμενος μηχανισμός, τοῦ ὁποίου ἡ κανονικὴ λειτουργία παρεμποδίζεται διὰ τῆς παρεμβολῆς προσκομμάτων.

Ἀλλ' ἐβλάβη ἡ μηχανή; τόσῳ τὸ χειρότερον διὰ τὸν ἐργάνην. Ἡ μηχανὴ οὐδεμίαν ὠφέλειαν ἔχει ἐκ τοῦ ἔργου της· οὔτε τὴν μέλει ἂν λειτουργῇ ἢ ὄχι, ἂν ἀποσυντεθῇ ἢ ὄχι. Καὶ ἡ μηχανὴ τοῦ σώματος ὁπόταν ὑποστῇ βλάβην, τὸ κακὸν εἶνε διὰ τὴν ψυχὴν τῆς ὁποίας εἶνε τὸ ὄργανον. Αὐτὴ τιμωρεῖται, αὐτὴ δοκιμάζεται, αὐτὴ πάσχει. Διότι ἐπὶ τέλους εἰς τί συνίσταται ἡ σωματικὴ τιμωρία; εἰς νόσους, εἰς ἀλγηδόνας, εἰς μαρασμὸν κάλλους καὶ τὰ παρόμοια. Τί ἐπιφέρει ἡ νόσος; Δυσηρὰν διάθεσιν τῆς ψυχῆς, ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδόλως θὰ ἐθεωρεῖτο κακόν τι. Τί ἐπιφέρει ἡ ἀλγηδών; τὸ αὐτό. Τί τοῦ κάλλους καὶ τῆς ῥώμης ἡ καταστροφή; πάλιν τὸ αὐτό.

Δίκαιον τοῦτο. Διότι, ὅταν λέγωμεν ὅτι τὸ σῶμα ἡμάρτησε καὶ ὑπερέβη τὸ μέτρον ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν λειτουργιῶν αὐτοῦ, κυρίως ἡ ψυχὴ ἁμαρτάνει. Τὸ σῶμα, δυνάμει τῶν ἰδιοτήτων, δι' ὧν ἐπροικίσθη παρὰ τοῦ Πλάστου, δεικνύει εἰς τὴν ψυχὴν κατ' ἀρχὴν πῶς πρέπει νὰ τὸ ποδηγετήσῃ. Αὕτη ὅμως εὐθύνεται διὰ τὸ ὑπέρμετρον ἢ ὑπερβάλλοντως ἐλλιπὲς τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ, διὸ εἰς αὐτὴν πρέπει νὰ ἐπιπέσῃ ἡ τιμωρία.

Καὶ ἐπιπίπτει. Ἀλλὰ βλέπε τοῦ Θεοῦ τὴν πρόνοιαν καὶ τὴν ἀγάπην. Ἐὰν ἡ ψυχὴ ἡ θάνατο λύπην καὶ ἄλγος ἀόριστον, ἡ τιμωρία εἰς οὐδὲν θὰ ὠφέλει· ἀλλὰ τὸ ἄλγος φαίνεται ἐντοπιζόμενον εἰς τὸ μέλος τὸ ἐξυπηρετήσαν τὴν ἁμαρτίαν, ἢ εἴς τι σχετιζόμενον μετ' αὐτοῦ· καὶ οὕτω ἀφ' ἑνὸς μὲν δεικνύεται τοῦ ἄλγους ὁ λόγος, ἀφ' ἑτέρου δὲ καθίσταται φανερὸν εἰς ἡμᾶς ὅτι αἱ παρεκτροπαὶ ἡμῶν δὲν θὰ μένωσιν ἀτιμώρητοι, ἀλλ' ἀνάγκη, ἐὰν θέλωμεν νὰ εἴμεθα ἀπηλλαγμένοι παντὸς ὀχληροῦ, νὰ σεβώμεθα καὶ νὰ ὑπολογίζωμεν εἰς τοὺς ἐν τῇ φύσει νόμους τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλ' ἐὰν πᾶσα κατὰ ποσὸν σωματικὴ παρεκτροπὴ τιμωρῆται, πᾶσα ἄλλη παρεκτροπὴ ἀνωτέρα, μὴ ἀναφερομένη μόνον εἰς τὸ παρεκτρεπόμενον ἄτομον, ἀλλὰ περιλαμβάνουσα καὶ παραβλάπτουσα ὅλως ἀδίκως ἄλλα πρόσωπα, θὰ μείνῃ ἀτιμώρητος; Θὰ τιμωρηθῇ ὁ φάγος καὶ οἰνοπότης, καὶ θὰ ἐκφύγῃ ὁ δολοφόνος καὶ ὁ λῃστής; θὰ τιμωρηθῇ ὁ φιλήδονος, καὶ θὰ ἐκφύγῃ ὁ συκοφάντης; θὰ τιμωρηθῇ ὁ νωθρός, καὶ θὰ ἐκφύγῃ ὁ κακολόγος; Ὅσον καὶ ἂν τὸ πιστεύωσί τινες, ἡ λογικὴ ἀδυνατεῖ νὰ τὸ παραδεχθῇ. Διότι ὅσῳ μεῖζονα εἶνε τὰ ἁμαρτήματα, τόσῳ μεγαλητέρας χρήζουσι τιμωρίας.

Ἂν θέλητε μάλιστα, δὲν φαίνεται τόσον εὔλογος ἡ τιμωρία διὰ σωματικὰ ἁμαρτήματα. Τὸ νὰ φάγῃ τις ἢ νὰ πίῃ περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον, τὸ νὰ κοιμᾶται διαρκῶς, ἢ νὰ μένῃ ἐξυπνος διαρκῶς καὶ τὰ παρόμοια, τίποτε δὲν σημαίνουσιν αὐτὰ καθ' ἑαυτά. Ἀλλ' ἡ τιμωρία ἐπέρχεται, διότι τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν εἶνε βλαβερὰ περισσότερον παρ' ὅσον φαίνονται καὶ ἀντιδρῶσι κατὰ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς πολυφαγίας καὶ πολυποσίας ἠσυνείδησις γίνεται ἐλαστική· γεννῶνται ἐντεῦθεν πλεονεξίαι, κλοπαί, ἐπιβουλαί, ὕβρεις, φόνοι, ἀτιμίαι καὶ μυρία ἄλλα κακά· ἡ διαρκὴς ἐγρήγορσις δὲν ἀφήνει τὸν νοῦν νὰ ἐπαναπαυθῇ ἀπὸ τὰς ἐντυπώσεις τοῦ παρελθόντος, καὶ νηφάλιος καὶ ἀνεπηρέαστος νὰ χωρήσῃ πρὸς τὰ ἐμπρός. Ὁ ὑπέρμετρος ὕπνος ἀναγκαῖος καὶ περιάγει εἰς ἀκινησίαν τὸ πνεῦμα καὶ ἐξαμαυροῖ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ κτῆνος. Ἡ σωματικὴ φιληδονία ὀξυμαύει τὴν ψυχὴν εἰς τὰ ταπεινότερα καὶ στερεῖ αὐτὴν ἡδονῶν πνευματικωτέρων καὶ χρησιμωτέρων.

Καὶ μὴ εἴπῃ τις, ὅτι ὑπάρχουσι καὶ νόσοι, διὰ τὰς ὁποίας τὸ ἄτομον δὲν εὐθύνεται, καὶ ἄλλοι προκύψασι ἐκ σφάλματος, ἐξ οὗ κανὲν ἠθικὸν κακὸν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ προέλθῃ· διότι αἱ νόσοι δὲν ἐπέρχονται μόνον ὡς τιμωρίαι, ἀλλὰ καὶ ὡς δοκιμασίαι, καὶ ἀφορμαὶ πρὸς ἄσκησιν ἐν τῇ προσοχῇ, καὶ ἔρευναν τῶν ἐν τῇ φύσει μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, καὶ πολλὰ πλασιασμὸν τῆς γνώσεως.

Κατὰ ταῦτα ἐν φαίνεται τὸ σχέδιον τοῦ Θεοῦ διὰ τοὺς ἀνθρώπους. Νὰ ζήσωσιν οὗτοι ἐν ἀγάπῃ, ὁμονοίᾳ, ἀφοσιώσει πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἐν γένει πνευματικώτερον καὶ πρὸς τὰ ἄνω ἐστραμμένον βίον. Διὰ πᾶσαν πρᾶξίν της ἡ ψυχὴ, ἀντικειμένη πρὸς τὸ σχέδιον τοῦτο, ἂν μὲν ἐτελέσθη αὕτη ἐπανειλημμένως ἐξ ἕξεων καὶ ἀπαιτήσεων σωματικῶν, αἵτινες ῥυμουλκοῦσιν ἀσυναιδήτως σχεδὸν τὴν ψυχήν, ἀλλὰ τῶν ὁποίων πρωτίστη αἰτία αὐτὴ ἡ ἰδία ὑπῆρξε, τιμωρεῖται διὰ θλίψεων καὶ ἀλγηδόνων ἐκ τοῦ ὀργάνου τῆς ἁμαρταναξεκπηγαζουσῶν, ἂν δὲ εἶχε καθαρῶς ἐσωτερικὰς ἀφορμὰς, ἐνίοτε μὲν βλέπομεν ἐπερχομένην τὴν τιμωρίαν, ἐνίοτε δὲ ὄχι.

Διὰ τί;

Διότι θὰ μείνῃ ἀτιμώρητος; Μάταια ἐλπίς. Διότι ἐὰν μεταχειρισθῶμεν τὸν ἐπαγωγικὸν συλλογισμὸν, τὸν τόσῳ προσφιλῆ εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας καὶ τόσον θαυματουργοῦντα, θὰ ἴδωμεν ὅτι, ἐπειδὴ τιμωροῦνται ὅλαι αἱ σωματικαὶ ἁμαρτίαι,* βλέπομεν δὲ καὶ ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς· ψυχικῶν τινὰς τιμωρουμένας, ἄρα οὐδεμία θὰ ἐκφύγῃ τὴν τιμωρίαν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι τὸ συμπέρασμα τοῦ ἐπαγωγικοῦ συλλογισμοῦ φέρει πάντοτε τὸν χαρακτῆρα τῆς πιθανότητος· ἀλλ' ὅταν ὑπάρχῃ καὶ ὁ ἀποχρῶν λόγος, ἡ πιθανότης καθίσταται βεβαιότης. Ὁλόκληρος τοῦ ἀνθρώπου ὁ βίος εἶνε εἶδος ἀνταποδόσεως μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος δρᾷ καὶ ἑκάστην πρᾶξιν αὐτοῦ χαρακτηρίζει ἡ συμφωνία ἢ ἀσυμφωνία τῆς βουλήσεώς του πρὸς τὴν βούλησιν τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ Θεὸς κρατεῖ πάντοτε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν χαρᾷ ἢ θλίψει, ἐν ὀδύνῃ ἢ ἐν ἀγαλλιάσει. Ἡ ἀνταπόδοσις αὕτη ὡς γινομένη παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὄντος τελείου, τελεία ὀφείλει νὰ ἦνε καὶ αὐτή.

* Σωματικὰς ἁμαρτίας λέγοντες ἐννοοῦμεν οὐχὶ πᾶσαν ἁμαρτίαν γινομένην πρὸς τέρψιν διὰ τοῦ σώματος, ἀλλὰ τὴν ὑπέρμετρον ἢ ὑπερβάλλοντως ἐλλιπῆ χρῆσιν τῶν ὀργάνων αὐτοῦ. Νοεῖται ὅτι ἀναλόγως τοῦ ὀργανισμοῦ δὲ ὑπάρχει τὸ αὐτὸ μέτρον δι' ὅλους.

Διότι πάντα τοῦ Θεοῦ τὰ ἔργα χαρακτηρίζει ἡ τελειότης, αἱ δὲ παρατηρούμεναι ἀτέλειαι, ἢ εἶνε ἄλογοι φαντασιώσεις κατὰ τὴν κρίσιν ἡμῶν ὑφιστάμενοι ἀγνοούντων τὸν λόγον, ἢ πραγματικαὶ μέν, ἀλλὰ παροδικοί, πρὸς τὴν τελειότητα τείνουσι. Δὲν ἐρωτᾶτε καὶ σεῖς ὅτι ὅμορφον καὶ ἀεράδη ὕλην ἐξ ἀρχῆς ὁ Θεὸς ἔκαμεν; ἐξ αὐτῆς δὲν συνεστήσαν ὄγκοι, δὲν ἐτέθησαν εἰς κίνησιν, δὲν παρήχθησαν κόσμοι, δὲν ἀνεφάνησαν ἐπ' αὐτῶν θαυμαστὰ φυτόμενα, ἢ ἀτέλεια δὲν ἔκαμεν ἄλματα δυσπολόγιστα, δὲν προέβη εἰς σχετικὴν καὶ δὲν προβαίνει εἰς τελειότητα πλήρη; Μένει τὸ σχέδιον τῆς κτίσεως συνέλαβεν ὁ Θεὸς τέλειον ἐξ ἀρχῆς· τὴν ἐκτέλεσιν κάμνει ἀρχόμενος ἀπὸ ἀτελείας ἀγράνου. Ἄρχεται ἀπὸ τοῦ μηδενὸς καὶ ὀλιγουργεῖ τὸ πᾶν. Ὄχι ἀπὸ χαοτικὴν ὑπαρξιν διὰ τὴν ὀλιγουργίαν τελείου ἐξ ἀρχῆς κόσμου, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ λογικὰ ὄντα, χάριν τῶν ὁποίων καὶ ἡ ὀλιγουργία ἐγένετο, θὰ συνελάμβανον οὕτω πλήρη ἰδέαν τῆς παναφίας καὶ παντοδυναμίας του, ἀναγκαιοτάτην πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν.

Ἀλλ' ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ζήτημα. Ἄπαξ ἐγκιβωθῇ ὅτι ὁ Θεὸς ἀνταποδίδει, θὰ ἀνταποδίδῃ τέλειος. Οὐχ ἧττον, ἐὰν παρακολουθήσωμεν τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου μέχρι τέλους αὐτοῦ, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἡ ἀνταπόδοσις συνήθως ὑστερεῖ καὶ κατὰ ποσὸν καὶ κατὰ ποιόν. Διὰ τὴν αὐτὴν παράβασιν τῶν φυσικῶν ἢ ἠθικῶν νόμων, ὁ μὲν τιμωρεῖται περισσότερον, ὁ δὲ ὀλιγώτερον, ἢ ὁ μὲν τιμωρεῖται, ὁ δὲ παραμένει ἀτιμώρητος. Ἐνίοτε δὲ οὐ μόνον τιμωρία δὲν ἐπέρχεται, ἀλλὰ καὶ εἴναι ἀμοιβή, ὑπερτάτη τις ἡδονὴ καὶ ἀγρία χαρὰ ἐπὶ τῇ παραβάσει τῶν ῥηθέντων νόμων.

Πέραν λοιπὸν τοῦ τάφου θὰ ἐπέλθῃ ἡ τελεία ἀνταπόδοσις ἡ ἁρμόζουσα εἰς τὴν τελειότητα τοῦ Θεοῦ. Εὐτυχής, ὅστις φοβούμενος τὸν Κύριον καὶ σεβόμενος τὸν νόμον Αὐτοῦ, ῥυθμίζει τὰς πράξεις του πάντοτε συμφώνως πρὸς τὸ ἅγιον Αὐτοῦ θέλημα. Δυστυχὴς δέ, ὅστις ἀδιαφορεῖ δι' Αὐτὸν καὶ κακῶς ἐκτιμῶν τὴν καλοπάγαθίαν του, ὡς τὸ κτῆνος ἄγεται καὶ φέρεται ὑπὸ τῶν ὁρμῶν του καὶ τῶν ἐξωτερικῶν ἐπιῤῥάσεων. Δὲν θὰ τὸν λυτρώσῃ οὐδὲν μέσον, οὐδ' αὐτὴ ἡ πανεπιστημιακή του καθέδρα, ἐὰν κατείχε τοιαύτην.

Νικόλαος Ι. Γαλανός

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ Χ. ΛΟΥΛΗΓΕΡΗ

Η ΝΗΣΤΕΙΑ ΚΑΙ Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΟΙΚΟΔΟΜΗ ΗΜΩΝ

Ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται,

Προκειμένου νὰ ὁμιλήσωμεν ὀλίγα τινὰ ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ περὶ νηστείας, τὴν ὁποίαν ἄλλοι μὲν περιφρονοῦσι καὶ χλευάζουσιν, ἄλλοι δὲ ἐντελῶς παρανοοῦσι καὶ ἀνωφελῶς μετέρχονται, συνιστῶμεν εἰς τὴν ὑμετέραν ἀγάπην τοιοῦτον προσοχὴν εἰς τὴν μελέτην ταύτην ὡς λίαν ἐνδιαφέρουσαν καὶ σπουδαίαν.

Ἐὰν οἱ περιφρονοῦντες καὶ χλευάζοντες τὴν νηστείαν ἦσαν ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἀπέβλεπον πᾶσαν ἠθικὴν συναίσθησιν καὶ ἀντίληψιν, περὶ τῶν ὁποίων ὁ θεῖος τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος λέγει ὅτι ὁ Θεὸς αὐτῶν εἶνε ἡ κοιλία, καὶ τὸ τέλος ἀπώλεια(1) βεβαίως ἐν σχέσει πρὸς αὐτοὺς δὲν ἔπρεπε νὰ γείνῃ λόγος· ἀλλὰ τὸ ζήτημα εἶνε ὅτι καὶ πλεῖστοι, ἐκ τῶν ὁπωσδήποτε θρησκευομένων, μάλιστα τῶν λογίων, θεωροῦσι τὸν περὶ νηστείας λόγον δεισιδαίμονα μικρολογίαν καὶ τὴν νηστείαν ὡς ἓν φορτίον περιττὸν, διὰ τοῦτο ὅταν ἴδωσι δημοσιευμένον ὅτι πρόκειται τις ἱεροκήρυξ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ νηστείας, λέγουσιν, ὡς πολλάκις ἠκούσαμεν, μετὰ πάθους «Μὰ αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι γιὰ νηστείαις καὶ φασούλια πάλιν θὰ μᾶς εἴπουν ;»

Ἡ νηστεία πράγματι, ἐὰν καθ' ἑαυτὴν ἐξεταισθῇ, εἶνε φορτίον καὶ δυσβάστακτον μάλιστα εἰς ἐκείνους, οἵτινες συνηθίζουσι διὰ τῆς ἀθρᾶς διαίτης νὰ εἶνε κατώτεροι τῆς κοιλίας καὶ τῶν ἄλλων ὑλικῶν αἰσθητηρίων· ἐὰν ὅμως ἐξεταισθῇ εἰς τὰ ἀγαθὰ καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σωτήρια ἀποτελέσματα αὐτῆς, τότε ἡ νηστεία ὄχι μόνον φορτίον δὲν εἶνε, ἀλλὰ τοὐναντίον εἶνε ἓν τῶν σπουδαιοτάτων μέσων, διὰ τῶν ὁποίων ἀφαιροῦνται (2) ἄλλα καταβλιπτικά, δυσβάστακτα καὶ ὀλέθρια φορτία.

Οἱ λέγοντες ἐκ τῶν χριστιανῶν ὅτι ἡ νηστεία εἶνε φορτίον περιττὸν ἔχουσι φορτωθῇ μὲ τὸ βαρύτατον φορτίον τῆς θρησκευτικῆς ἀμαθείας καὶ ἀσεβοῦσιν, ἀκουσίως ἴσως, πρὸς τὰς Γραφὰς, διότι, ἄν ποτε ἤνοιγον τὴν Ἁγίαν Γραφὴν Παλαιὰν καὶ Νέαν, θὰ ἔβλεπον ὅτι ἡ νηστεία ἕνεκα τῶν ἀγαθῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῆς εἶνε θεοσύστατος, διότι περὶ αὐτῆς καὶ οἱ Προφῆται ὡμίλουσι καὶ αὐτὸς ὁ Σωτὴρ πολλαχοῦ καὶ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τῆς ἐρχομένης Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς ἑβδομάδος ὡμίλεῖ καὶ νηστεύσας τεσσαράκοντα ἡμερονύκτια (3) ἐκύρωσεν αὐτὴν διὰ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ.

«Νηστεία, λέγει ὁ Προφήτης Ζαχαρίας, ἡ τετάρτη καὶ νηστεία ἡ πέμπτη, καὶ νηστεία ἡ ἑβδόμη, καὶ νηστεία ἡ δεκάτη» αἱ ὁποῖαι δηλαδὴ ἐγίνοντο κατὰ τοὺς ρηθέντας τούτους ἑβραϊκοὺς μῆνας, «ἔσονται τῷ οἴκῳ Ἰούδα εἰς χαρὰν καὶ εὐφροσύνην, καὶ εἰς ἑορτὰς ἀγαθάς». (4) Ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀποστόλων ἦσαν ὡρισμέναι νηστεῖαι ἐμφαίνεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ λόγου τῆς Καινῆς Διαθήκης, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀσεβοῦσιν οἱ ψευδεῖς εὐαγγελικοί, κατηγοροῦντες τὰς ὡρισμένας νηστείας. «Καὶ ὄντος, λέγουσιν αἱ Πράξεις, ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοὸς, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, τὴν γνωστὴν δηλονότι καὶ ὡρισμένην νηστείαν, παρῄνει ὁ Παῦλος λέγων αὐτοῖς...» (5)

Ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ τῶν ἐκτάκτων νηστειῶν καὶ προσευχῶν γέμει ἡ Γραφὴ πλείστων μαρτυριῶν, διότι πρὸ παντὸς ἔργου ἀγαθοῦ καὶ ὑψηλοῦ ἐτέλουν οἱ ἅγιοι τοῦ Θεοῦ ἄνδρες νηστείαν καθὼς καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ὅταν ἐπρόκειτο νὰ λυτρωθῶσιν ἀπὸ κακὸν καὶ δεινόν τινα ψυχικὸν καὶ σωματικὸν ὄλεθρον. Παραδείγματα τοιαῦτα ἔχομεν τὴν νηστείαν τοῦ Μωϋσέως, ὅταν ἐπρόκειτο νὰ ἀναβῇ εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, τῶν Νινευιτῶν ὅταν ἐπρόκειτο νὰ καταστραφῶσι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν, καὶ τὰ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἀναφερόμενα περὶ τῶν νηστειῶν καὶ προσευχῶν τῶν Ἱερῶν Ἀποστόλων κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῶν περιστάσεις.

«Ἐν νηστείαις πολλάκις»(1) λέγει ὁ θεῖος Παῦλος, καὶ ἀλλοχοῦ ὁ Ἴδιος προτρέπει ἡμᾶς εἰς τοῦτο λέγων «ἵνα σχολάσητε τῇ νηστείᾳ καὶ τῇ προσευχῇ».(2) Καὶ ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ἀναγινώσκομεν ταῦτα «Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι» καὶ «Προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν» (3)

Τὰ περὶ νηστείας μωρολογήματα τῶν αἱρετικῶν καὶ πολλῶν χριστιανῶν τὰ ἐπιτείνει καὶ ὁ τρόπος, καθ' ὃν συνιστῶμεν τὴν νηστείαν πολλοὶ ἐξ ἡμῶν τῶν κληρικῶν ἱεροκηρύκων καὶ πνευματικῶν πρὸ πάντων, διότι, ἀντὶ νὰ προβάλλωμεν τὴν χρησιμότητα καὶ τοὺς καρποὺς τῆς νηστείας προβάλλομεν ἀνοήτως οἱ πολλοὶ τὸ φορτίον τῆς νηστείας, καὶ τρέπομεν τὸν κόσμον εἰς ἄτακτον φυγήν, ὅπως ἄλλοτε συνέβη εἰς ἐμὲ νὰ ἔλθῃ τις φεύγων πνευματικόν τινα, ὁ ὁποῖος ὡς πρώτην ἐρώτησιν ἀπέτεινεν εἰς τὸν ἐξομολογούμενον «Νηστεύεις»; ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ τὸν ἠρώτα πρῶτον τί πιστεύει, καὶ κατόπιν, ἀφοῦ θὰ ἐμάνθανεν εἰς ποίαν ἠθικὴν κατάστασιν εὑρίσκετο, νὰ τῷ ἔδιδεν ὡς φάρμακον τὴν σύστασιν τῆς νηστείας, ὁπότε τὸ φορτίον θὰ ἦτο ἐλαφρότατον, ὅπως γίνεται καὶ πᾶν φορτίον ἐλαφρὸν ὅταν οἱ ἀναλαμβάνοντες αὐτὸ γνωρίζωσιν ὅτι περιέχει τὰ χρήσιμα καὶ ἐπιτήδεια διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ζωῆς.

Ὁ ἄνθρωπος εἶνε φύσει ἐλεύθερον ὄν καὶ θέλει νὰ πράττῃ τὰ πάντα μετὰ λόγου· τὸ «ἀνήσυχεν» δὲν θὰ εἴπῃ τίποτε ἄλλο εἰ μὴ «φορτώθητι αὐτὸ τὸ βάρος, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνεται εἰς αὐτὸ τὸ δεμένο σακκί,» καὶ διὰ τοῦτο κανεὶς δὲν τὸ φορτώνεται· καὶ ἂν δέ τινες ἐκ τῶν ἀπλοϊκῶν λόγῳ τῆς φυσικῆς τοῦ ἀνθρώπου θρησκευτικότητος ὑποτάσσωνται, δὲν ὠφελοῦνται τίποτε, διότι δεδεμένον τὸ δίδει ἡ ἀμάθεια ἡμῖν τὸ φορτίον τῆς νηστείας εἰς τοὺς τυπικοὺς Χριστιανοὺς καὶ δεδεμένον καὶ αὐτοὶ τὸ φυλάττουσιν ἀγνοοῦντες τὴν χρησιμότητά του· διότι δὲν τοὺς ἐδιδάξαμεν τὸν γνήσιον λόγον καὶ τὸν σκοπὸν καὶ τὴν καθόλου σημασίαν τῆς νηστείας, περὶ τῆς ὁποίας ἡ Ὀρθόδοξος ἡμῶν Ἐκκλησία διὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως μᾶς λέγει ταῦτα «Νηστεῖαι δὲ ἀποχὴ κακῶν μηνύουσι πάντων ἁπαξαπλῶς τῶν τε κατ' ἐνέργειαν, καὶ κατὰ λόγον καὶ κατὰ τὴν διάνοιαν»(4) διὰ τοῦτο ἔχομεν χριστιανοὺς τυπικῶς μὲν νηστεύοντας, οὐσιαστικῶς δὲ ἐγκληματοῦντας διὰ τῶν ἐγκλημάτων τῆς γλώσσης, τῆς πλεονεξίας, τῆς ἀδικίας, τῆς κλοπῆς καὶ πάσης κακίας.

(1) Φιλιπ. γ΄. 19.
(2) Ἀπὸ τὴν ῥαχίν μας.
(3) Ματθ. δ΄ 2.
(4) Ζαχαρ. ἡ. 19.
(5) Πράξ. κζ΄. 9.

(1) Β΄ Κορινθ. ια΄ 27.
(2) Α΄ Κορινθ. ζ΄ 5.
(3) Πράξ. ιγ΄ 2,3.
(4) Στρωματ. στ΄ κεφ. 12 § 102.

Χαρακτηριστικὸν παράδειγμα τῆς θρησκευτικῆς τοῦ λαοῦ ἀμαθείας καὶ διαστροφῆς ὡς πρὸς τὸ προκείμενον ζήτημα ἔστω τὸ ἑξῆς, τί ὁποῖον φίλος μου κληρικὸς μοῦ διηγήθη· ἐργάται τινὲς ἓν τινι ἐπαρχίᾳ μεταβαίνοντες ἐκ τῆς πατρίδος εἰς ἄλλο μέρος χάριν ἐργασίας ἐσκέφθησαν καθ' ὁδὸν νὰ κλέψωσιν ἓν πρόβατον ἐκ τῆς ποιμνῆς, τὴν ὁποίαν συνήντησαν, ἀφοῦ δὲ ἐξετέλεσαν τὴν πρᾶξιν τῆς κλοπῆς τὸ ἑσπέρας μιᾶς Πέμπτης, ἀνέβαλον διὰ τὸ Σάββατον τὴν καταβρώθισιν τοῦ κλοπιμαίου προβάτου, διότι ἐσκέφθησαν ὅτι ἦτο Παρασκευή, κατὰ τὴν ὁποίαν ὤφειλον νὰ νηστεύωσιν ὡς καλοὶ χριστιανοί! Γνωρίζω ὅτι θὰ γελάσωσιν ἐπιχαρίτως καὶ κατὰ συνήθη ἀλλόκοτον τρόπον θὰ θελήσωσιν οἱ οὐδέποτε νηστεύοντες κοιλιόδουλοι, δῆθεν δικαιολογοῦντες ἑαυτοὺς μὲ τοῦτο, νὰ εἴπωσιν «Ἰδοὺ ποῖοι εἶνε οἱ νηστεύοντες χριστιανοί». Ἀλλὰ τοῦτο οὐδόλως παρέχει εἰς αὐτοὺς ἀφορμὴν δικαιολογίας, διότι τὴν τοιαύτην πλάνην δὲν τὴν ἐδημιούργησεν ἡ νηστεία, ἀλλὰ προφανῶς ἡ ἀδιδαξία καὶ ἡ ἀμάθεια. Πρέπει δὲ νὰ γνωρίζωμεν ὅτι οἱ τοιοῦτοι χριστιανοὶ εἶνε εἰς πολὺ καλητέραν θέσιν ἀπὸ τοὺς ἐξ ἀλαζονείας περιφρονοῦντας τὴν νηστείαν ψευδοχριστιανούς, διότι αὐτοὶ εἶνε ἐπιδεκτικοὶ διορθώσεως. Ἡ πεπλανημένη θρησκευτικότης εἶνε καλητέρα ἀπὸ τὴν ἀχαλίνωτον ἀσέβειαν, ἡ ὁποία ὁμοιάζει πρὸς κατάξηρον ἀγρὸν πέριξ τοῦ ὁποίου δὲν ὑπάρχει οὐδαμῶς ὕδωρ, ἐνῷ ἡ ψυχὴ τοῦ θρησκευτικῶς πεπλανημένου εἶνε ὡσὰν τὸν ἀγρόν, ὁ ὁποῖος ἔχει ὕδωρ, τὸ ὁποῖον ῥέει ἐκτὸς αὐτοῦ, ἑπομένως εἶνε εὔκολον νὰ ἀτρέψωμεν τὸ ὑπάρχον ὕδωρ τῆς θρησκευτικότητος ἐντὸς αὐτοῦ, ἀφοῦ ὑπάρχει, ἐνῷ εἰς τὸν ἄλλον ὑπάρχει μόνον ἡ σοφία τῆς ἀντιλογίας.

Κατὰ τὰ εἰρημένα οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ πνευματικοὶ πρέπει τοὺς ἀνθρώπους νὰ τοὺς; διδάσκωσι τὴν ἀνάγκην τοῦ ἠθικοῦ οἰκοδομήματος, καὶ ὅταν ὁ ἄνθρωπος πεισθῇ πρῶτον περὶ τούτου, τότε τὴν νηστείαν τὴν λαμβάνει προθύμως ὡς τὴν οἰκοδομήσιμον ὕλην, ὡς σπουδαῖον μέσον πνευματικοῦ καταρτισμοῦ κατὰ τῶν σωματικῶν ὁρμῶν καὶ ἐπιῤῥοῶν. Ἐὰν δὲ ἀναπατώμενος ὁ ἄνθρωπος νομίσῃ ὅτι δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς νηστείας διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς πνευματικότητός του, θὰ ἀναγκασθῇ ὑπὸ τῆς διδασκαλίας τῆς πράξεως; ἀφοῦ ἴδῃ τὴν τάσιν καὶ ὁρμὴν τοῦ χοίρου του εἰς τὸ νὰ κυλίηται εἰς τὸν βόρβορον καὶ τοῦ ἵππου του εἰς τὸ νὰ ἀφηνιάζῃ καὶ νὰ τὸν καταμωλωπίζῃ, νὰ ζητήσῃ τὰ μέσα τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τὴν τοιαύτην βορβορώδη καὶ ἐπικίνδυνον κατάστασιν, ἀρκεῖ στῇ νὰ διδαχθῇ καὶ θερμῶς νὰ πιστεύσῃ ὅτι οὔτε χοῖρος εἶνε οὔτε ἵππος, εἰ μὴ ὅτι ἡ μὲν ψυχή του εἶνε κατ' εἰκόνα Θεοῦ, ἄυλος καὶ ἀθάνατος, τὸ δὲ σῶμά του κατὰ τὴν Ἁγίαν Γραφὴν εἶνε Ναὸς Θεοῦ καὶ κατοικητήριον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ ὅτι ἐκεῖνον «Ὅστις φθείρει τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ φθερεῖ τοῦτον ὁ Θεός».

Τότε, ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται, καὶ ἡ κοιλία, ἡ ὁποία, ὅσον εἶνε ἀπαλὴ καθ' ἑαυτήν, τόσον εἶνε σκληρὰ εἰς τὰς ἀπαιτήσεις της, δὲν θὰ πιέζῃ τόσον πολὺ τοὺς αἰχμαλώτους αὐτῆς, οἱ ὁποῖοι ἀναπτύσσουσι τόσην σοφίαν ὅπως τὴν ὑπερασπισθῶσιν, ἀλλὰ τὸ ἠθικὸν αἰσθητήριόν θὰ τὴν κάμῃ νὰ ζητήσῃ συμβιβασμὸν καὶ νὰ κλίνῃ γόνυ πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς πνευματικότητος.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΕΙΚΩΝ

Ὁ Χρυσόστομος, θέλων νὰ παρακαλέσῃ πρὸς τὸν φίλον του Βασίλειον τὸν φόβον, ὅστις τὸν κατέλαβε, ὅτε ἔμαθεν ὅτι ἐζητεῖτο διὰ νὰ χειροτονηθῇ ἱερεὺς καὶ ἀναλάβῃ εὐθύνας διοικήσεως ψυχῶν, τὴν ἑξῆς μετεχειρίσθη πολεμικὴν εἰκόνα, τῆς ὁποίας ἡ ἀνάγνωσις θὰ παράσχῃ, ἐὰν ἀφιβάλλομεν, πνευματικὴν ἀπόλαυσιν ἔξοχον εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς «Ἀναπλάσεως».

«Ἂς ὑποθέσωμεν στράτευμα, τὸ ὁποῖον νὰ σύγκηται ἀπὸ πεζοὺς καὶ ἱππεῖς καὶ ναυμάχους, καὶ ἂς φαντασθῶμεν μὲν τὴν θάλασσαν σκεπασμένην ἀπὸ τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν πολεμικῶν πλοίων, σκεπασμένας δὲ καὶ πολλὰς πεδιάδας καὶ κορυφὰς ὀρέων ἀπὸ τὰς φάλαγγας τῶν πεζῶν καὶ τῶν ἱππέων· καὶ ἂς ἀντανακλᾷ μὲν ὁ χαλκὸς τῶν ὅπλων τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου, καὶ ἐκ τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ ἂς ἀντιλάμπωσι καὶ αἱ ἀσπίδες, ὁ δὲ κτύπος τῶν δοράτων καὶ ὁ χρεμετισμὸς τῶν ἵππων ἂς φθάνωσι μέχρις αὐτοῦ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ μήτε θάλασσα ἂς φαίνηται, μήτε γῆ, ἀλλὰ χαλκὸς καὶ σίδηρος παντοῦ· ἂς ἦνε δὲ ἀντιπαρατεταγμένοι κατ' αὐτῶν καὶ ἐχθροὶ ἀποτελούμενοι ἀπὸ ἀγρίους καὶ ἀνημέρους ἄνδρας, ἂς ἐπίκηται δὲ ἡδὴ καὶ ὁ τῆς συμπλοκῆς καιρὸς· καὶ ἴσως τὰ ἀρπάσῃ τις ἔξαφνα μειράκιον ἀπὸ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐτρέφησαν εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ δὲν ἠξεύρουσι τίποτε περισσότερον ἀπὸ τὴν ποιμενικὴν λύρα καὶ ῥόβδον, καὶ ἂς τὸ σκεπάζῃ μὲν μὲ ὅπλα χαλκοῦ, ἂς τὸ περιφέρῃ δὲ εἰς τὸ στράτευμα ὅλον, καὶ ἂς δεικνύῃ εἰς αὐτὸ λόγους καὶ λογαγούς, τοξότας, σρενδονήτας, ταξιάρχους, στρατηγούς, ὁπλίτας, ἱππεῖς, ἀκοντιστάς, πολεμικὰ πλοῖα, τοὺς κυβερνήτας αὐτῶν τοὺς ἐκεῖ ὀχυρωμένους στρατιώτας, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐντὸς τῶν πλοίων πολεμικῶν μηχανημάτων· ἂς δεικνύῃ δὲ καὶ ὅλην τῶν ἐχθρῶν τὴν παράταξιν, πρόσωπα ἀποτρόπαια, καὶ διαφορετικὰ ὁπλισμοῦ εἴδη, καὶ πλῆθος ἄπειρον, καὶ φάρυγγας, καὶ κρημνοὺς βαθεῖς, καὶ στενὰ καὶ δύσβατα μέρη δρυμῶν, ἂς δεικνύῃ δὲ ἀκόμη, πρὸς τὸ μέρος τῶν ἐναντίων, διὰ τινος μαγείας, καὶ ἵππους πτεροφόρους, καὶ ὁπλίτας, οἵτινες νὰ κινῶνται εἰς τὸν ἀέρα, καὶ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ παραστήσῃ ἡ τέχνη τῆς γοητείας, ἂς ἀπαριθμῇ δὲ εἰς τὸ μειράκιον τοῦτο καὶ τὰς συμφορὰς τοῦ πολέμου, τῶν ἀκοντίων τὸ νέφος, τὴν πυκνότητα τῶν ῥιπτομένων βελῶν, τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ὀμίχλην, καὶ τὴν τύφλωσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ζοφωδεστάτην νύκτα, τὴν ὁποίαν κατασκευάζει τὸ πλῆθος τῶν τοξευμάτων, μὴ ἐπιτρέπον εἰς τὰς ἡλικίας ἀκτῖνας νὰ φθάσωσι μέχρι τῶν μαχομένων, καὶ ἀκόμη τὸν κονιορτόν, ὅστις ὄχι ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ σκότος ἐμκυρώνει τοὺς ὀφθαλμοὺς, τοὺς χειμάρρους τῶν αἱμάτων, τῶν πιπτόντων τοὺς ἀναστεναγμοὺς καὶ τοὺς θρήνους, τῶν

ίσταμένων καὶ πολεμούντων τοὺς ἀλαλαγμοὺς, τῶν πτωμάτων τοὺς σωροὺς, τροχοὺς, βυθιζομένους εἰς οἶκα, ἵππους μὲ αὐτοὺς τοὺς ἀναβάτας των νὰ καταρρίπτωνται σκοντάπτοντες εἰς τὸ πλῆθος τῶν κατακειμένων νεκρῶν, καὶ ὅλα ταῦτα κατὰ γῆς συμφυρόμενα, εἶκα καὶ τόξα καὶ βέλη, ἵππων δυυχας καὶ ἀνδρώπων κεφαλὰς ἀνακατωμένας, καὶ βραχίονας, καὶ τράχηλον, καὶ κνήμην, καὶ στῆθος διασχισθέν, ἐγκεφάλους κολλημένους ἐπάνω εἰς ξίφη, αἰχμὴν βέλους τσακισμένην, καὶ καρφωμένην μέσα εἰς ὀφθαλμὸν ἢ ἀπαριθμῆ δὲ ἔτι καὶ τοῦ ναυτικοῦ τὰ πάθη, πλοῖα πολεμικὰ ἄλλα μὲν καιόμενα εἰς τὸ μέσον τοῦ πελάγους, ἄλλα δὲ καταβυθιζόμενα μαζὶ μὲ τοὺς, ἐπ' αὐτῶν ἐπιβάτας, τῶν ὑδάτων τὸν ἦχον, τῶν ναυτῶν τῶν θόρυβον, τὸν στρατιωτῶν τὴν βοὴν, ἀνακατωμένον τὸν ἀφρὸν τῶν κυμάτων ἁμοῦ καὶ τῶν αἱμάτων, καὶ τοιουτοτρόπως εἰσβάλλοντα εἰς τὰ πλοῖα ὅλα, τοὺς ἐπὶ τῶν κατοστρωμάτων νεκροὺς, τοὺς καταποντιζομένους, τοὺς ἐπιπλέοντας, τοὺς ἐκβραζομένους εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς, τοὺς φερομένους ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπὸ τὰ κύματα καὶ ἀποκλείοντας εἰς τὰ πλοῖα τὸν ὁρόμον· καὶ ἀφοῦ τὸν διδάξῃ τοιουτοτρόπως μὲ ἀκρίβειαν ὅλας τοῦ πολέμου τὰς τραγῳδίας, ἂς προσθέτῃ καὶ τῆς αἰχμαλωσίας τὰ δεινὰ, καὶ τὴν ἀπὸ πάντα θάνατον πολὺ βαρυτέραν δουλείαν· καὶ ἀφοῦ ταῦτα εἴκῃ εἰς τὸ μειράκιον, ἂς τὸ διατάττῃ νὰ ἀναβαίνῃ αὐθὶς τὸν ἵππον καὶ νὰ στρατηγῇ εἰς ὅλον ἐκεῖνο τὸ στράτευμα. Ἀρά γε νομίζεις ὅτι θὰ ἀνθέξῃ ἐκεῖνο πρὸς μόνην τὴν διήγησιν, ὅτι δὲ δὲν θ' ἀποθάνῃ ἀμέσως μὲ τὸ πρῶτον ἀντίκρυσμα τοιούτων σκηνῶν;»

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ε'

ΠΡΟΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΗΝ ΓΥΝΑΙΚΑ

Περὶ πνευματικότητος τοῦ ἀνθρώπου.

(Βλέπε ἀριθ. 110).

Ὅταν κρούῃς τὸ κόμβολόν ἢ τὴν κιθάραν τῆς μητρός σου, ἑκάστη κρούσις σε κάμνει νὰ ἀκούῃς διάφορον ἦχον· ἐὰν κρούῃς πολλὰς χορδὰς, ἀκούσεις συμφωνίαν, ἤτις εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συγκεκριμμένων τοῦ ὠὶ ἤχων ἀπ' ἀλλήλων, ἐξ αὐτῶν οὐδένα δὲ ἐξάγεις χρωματισμόν. Τρίβεις πολλὰ ὁμοῦ χρώματα καὶ ἐξ αὐτῶν λαμβάνεις ὅσων ἔχεις χρείαν, ὅπως ζωγραφήσῃς τὴν εἰκόνα τῆς φιλοστόργου σου μητρός, ἐκ τούτων δὲ οὐδένα ἦχον αἰσθάνεσαι· ζωγραφίζεις τὴν εἰκόνα λίαν ἐμφαντικήν, αὐτὴ ὅμως δὲν εἶνε ἡ ἦχω των λόγων, οἵτινες ἐκπορεύονται ἐκ τοῦ χριστοβρύτου στόματος ὅπερ βρῦ ἐζωγράφησας· διότι λείπει ἐξ αὐτῆς ἡ ζωοποιὸς δύναμις.

Πρὸς τί ἡ παρατήρησις αὕτη μέλλει νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ; Εἰς τὸ κατανόησαι ὅτι ἡ δύναμις τῆς διανοίας δὲν δύναται νὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ συνδυασμοῦ τῶν μερῶν, ἀφ' ὧν τὸ σῶμα ἀπετελέσθη, διότι ἡ διάνοια δὲν εἶνε οὔτε χρῶμα, οὔτε ἦχος, οὔτε κίνησις, οὔτε τι ἕτερον προσβάλλον τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν· αὕτη δὲν ὑπάρχει ἐν ἑκάστῳ μορίῳ τοῦ ἡμετέρου σώματος, λαμβανομένῳ χωρὶς τὰ, ὡς οὐ ὁ ἴδιος ἐδοκίμασας, ἐπομένως δὲν ὑπάρχει αὕτη ἐν τῷ συνδυασμῷ τῶν μορίων τούτων. Συνθροίζεις πανταχόθεν μωροὺς, ὅσους ἠτο δυνατὸν νὰ εὕρῃς, τοποθετεῖς αὐτοὺς κατὰ σειράν, καὶ ὅμως, φίλον τέκνον, ἐ συνδυασμὸς αὐτῶν οὐδέποτε θέλει ποιήσει ἄνθρωπον νοήμονα. Ματαίως λοιπὸν ἤθελέ τις συνάψει καὶ συγκρίνει σωματικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔχουσιν ἐν αὐτοῖς διάνοιαν· διότι οὐδέποτε ἤθελε δυνηθῆ νὰ ποιήσῃ μίαν σκέψιν.

Σύ, ὦ τέκνον, κλίζεις μὲ τὴν σφαῖράν σου, καὶ αὐτὴ χάνει τὴν κίνησίν της, ἀναλόγως πρὸς ἐκείνην, τὴν ὁποίαν χάνει ἄλλη σφαῖρα, ἡ ὁποία ὑπάρχει πρὸ αὐτῆς, καὶ εἰς τὴν ὁποίαν αὕ η προσπαράει.

Ἀλλ' ἐσὺ ψυχὴ, ὡς ἐγὼ, καὶ λαμβάνεις τὴν χεῖρα τοῦ ἀδελφοῦ σου, καὶ οὕτω δι' αὐτῆς ἀναπτᾷς θερμότητα· ἡ μὲ λάνη σου εἶνε πολὺ μαύρη, ἀλλὰ κατὰ τὸ μέτρον, μεθοζωρίπτεις ἐν αὐτῇ ὕδωρ, χάνει ἐκ τοῦ χρώματός της τόσον, ὅσον αὕτη μετέχει τοῦ ὕδατος· διαμοιράζεις ἄρτον εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ὅσον περισσότερον δίδεις ἐξ αὐτοῦ, τοσοῦτον ὀλιγώτερος ὑπολείπεται σοι ἀπ' αὐτοῦ. Πόθεν ἐρωτῶ πόθεν προέρχονται κόντα τοῦτα;

Ἐκ τούτου, τέκνον μου, ὅτι οὐδὲν ἀπολύτως σῶμα δύναται νὰ κατέχῃ πολλὰς θέσεις ἢ χώρους, χωρὶς νὰ διαιρῆται, οὐδὲ νὰ μεταδίδῃ ὅ,τι ἔχει χωρὶς νὰ ἀποβάλλῃ ἀναλόγως πρὸς ὅ,τι δίδει. Μεταδίδεις εἰς πολλὰ ἄτομα μίαν ἐκ τῶν ἰδεῶν σου, καὶ ἕκαστον αὐτῶν λαμβάνει αὐτὴν πλήρη καὶ τελείαν, καὶ ὅμως αὕτη διαμένει ἐν ἡμῖν ἄνευ ἐλαττώσεως ἢ ἀλλοιώσεως.

Πόθεν τοῦτο; ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἰδέα μεταδίδεται εἰς ἄτομα πολλὰ καὶ μεταδίδεται ὁλοσχερῆς εἰς ἕκαστον καὶ διαμένει τελεία ἐν τῷ πνεύματι τῷ συλλαμβάνοντι αὐτήν.

Σὺ ἐπιθυμεῖτε νὰ κάμητε νόμον, καὶ ἀμέσως ἔχετε τελείαν ἐν τῷ νῷ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, καὶ ἀναπαριστᾶτε αὐτὸ μεθ' ὅλων τῶν μερῶν, τῶν ἰδιοτήτων, τῶν κοσμημάτων καὶ τῆς συναρμογῆς αὐτοῦ· ἡ ἰδέα τοῦ ποιῆσαι τοῦτο καὶ τοῦ ἐνδύσασθαι αὐτὸ κατ' ἰδέαν, εἰσὶ δύο ἐργασίαι τοῦ πνεύματος, ἐπίης ταχεῖαι, ἀλλὰ προκειμένου νὰ πραγματοποιηθῇ καὶ ἐκτελεσθῇ, καὶ εἶνε ἀνάγκη νὰ κατεργασθῇ ἡ ὕλη τοῦ ὑφάσματος διὰ τὸ ἔνδυτα, πόσος χρόνος, πόση βραδύτης ἀπαιτοῦνται! ἐλπίδος λοιπὸν καὶ ὑπομονῆς χρεία!

Θέλετε νὰ γράψητε ἐπιστολήν. Πάντα αἱ ἰδέαι παρουσιάζονται ἀμέσως ἡνωμένοι· ἀλλὰ τὰ σημεῖα τῆς σκέψεως εἰσὶ τόσον εἰσαῦ εἰσὶ σωματικὰ, ἑτοιμόνως, ὅπως ἐκφράσωμεν αὐτὴν, χρειάζονται πολλαὶ γραμμαὶ διὰ τῆς γραφίδος νὰ χειραγθῶσι, πολὺ χάρτης, πολὺ χρόνος διατί; διότι αἱ ἐργασίαι τῆς ὕλης εἰσὶ διαλογικαί, αἱ δὲ μορφαὶ αὐτῆς δὲν ἀλλοιοῦνται εἰμὴ βαθμηδόν· ὅθεν χρόνος ἀπαιτεῖται, ὅπως ποιήσωμεν τὰς κινήσεις, δι' ὧν τὸ σῶμα μεταβαίνει ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἀπὸ καταστάσεως εἰς κατάστασιν ἄλλην. Μὲ ἄλλας λέξεις ὅλα τὰ ὑλικὰ σημεῖα καὶ γνωρίσματα, ἅτινα παριστῶσι τὰς ἰδέας ἡμῶν, ὡς ἡ χειρονομία, ἡ γραφή, ὁ λόγος καὶ ἡ ἐργασία ἐπὶ τῆς ὕλης δὲν ἐνεργοῦνται εἰμὴ διαδοχικῶς, ἐν ᾧ ὁ στοχασμὸς, ἀπείρως ἐκχύτερος τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, πλησιάζεται παρχρήμα τελείᾳ ὕλῃ μὲ τὴν αἰτίαν, μὲ τὴν μορφὴν καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς. Πρόδηλον λοιπόν,

1) Ὅτι τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ διαφέρονται ἀπ' ἀλλήλων παρὰ πολὺ καὶ εἶνε φύσεως καὶ οὐσίας ὅλως διαφόρου.

2) Ὅτι ἐποιήθημεν ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ τῶν ὅλων ἔχοντες πνεῦμα διανοούμενον, καὶ σῶμα μὴ διανοούμενον, σῶμα τὸ ὁποῖον οὐδὲν ἄλλο εἶνε, εἰμὴ ὄργανον, ὅπερ μετεχειρίζεται τὸ πνεῦμα, ὅπως ἐνεργῇ ἐν τῷ προσκαίρῳ τούτῳ βίῳ ἐπ' ἀγαθῷ διὰ τὴν αἰώνιον ζωήν. «Καὶ ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς· καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν» (Γεν. β' 7).

Ἰδού, Κυρία, ἰδοὺ μία δοκιμὴ τῆς πορείας, τὴν ὁποίαν δύναθε νὰ ἀκολουθήτε, ὅπως καθοδηγήτε τὰ τέκνα σας διδάσκουσα αὐτὰ εἰς τὴν διήγησιν τῆς ἐν αὐτοῖς κοιμῶς ψυχῆς. Δὲν ἀμφιβάλλω δὲ ὅτι γυμνάζουσα νὰ συναισθάνωνται καὶ ἔρχωνται εἰς ἑαυτὰ ἐρευνῶντα ἐπισκεμένως τὸν ἴδιον ἄνθρωπον, καὶ νὰ φέρωσι τὰς ἑαυτῶν σκέψεις ἐπὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς διανοίας των, θέλετε εὐκόλως καταπείσει ταῦτα περὶ τῆς ξηρασίας καὶ σταιρότητος τῶν ὑλιτικῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἤδη ἐθέσαμεν, Θεοῦ βοηθοῦντος.

(Ἕνεται τὸ τέλος).

ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Δὲν εἶμαι οὔτε σκληρός, οὔτε ἀδιάφορος πρὸς τὰ ἄλογα ζῶα. Καὶ ἂν ἐζητεῖτο ἡ μαρτυρία ἑνὸς σκύλου, ὅστις ποτὲ εἶχεν ἐγκαταλείψει τὸν κύριόν του καὶ προσεκολλήθη εἰς τὸ ἰδικόν μας σπίτι, καὶ ἡ μαρτυρία ἑνὸς ὄνου, τὸν ὁ ποῖον ἀφῆκα πολλάκις νὰ σεῖη ἐλευθέρως τὴν οὐρά του καὶ νὰ ὑψώνῃ ἐν ἀναπαύσει τὰ αὐτιά του, προτιμῶν, ὅταν ἦτο κουρασμένος, νὰ μετοβαίνω διὰ τῶν ποδῶν μου ὅπου ἠδύνατο νὰ μὲ μεταφέρῃ ἡ ράχις του, ὡσαύτως εἰς πολλὰς ἐντραφῶν γάτων, οἵτινες μετὰ μίαν ἐπίσκεψιν ἐὲν ἐνοοῦσαν νὰ τὸ κουνήσουν ἀπὸ τὸν οἶκόν μας, εὐχαρίστως πεπτωνόμενοι εἰς τὴν αὐλήν τοῦ καὶ φτιδρῶς κιουρίζοντες ἐπάνω εἰς τὴν στέγην του, ἤθελεν ἀποδειχθῆ ὅτι εὐλαβούμαι τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἄνεσιν τῶν ζώων περισσότερον παρ' ὅσον μερικοὶ ἕλληνες πολῖται εὐλαβοῦνται τὴν ζωὴν τῶν συμπολιτῶν των. Ἐν τούτοις ὁμολογῶ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἐνιοήσω πῶς ἐν Ἀθήναις ἔρθασε νὰ ἱδρυθῇ ἑταιρία διὰ προστασίαν τῶν ζώων ἀπὸ κακώσεων καὶ βασανισμῶν, ἐνῷ ἀκόμη δὲν ἐδείχθη κομμία ἀρμμα προστασίας τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας.

Καὶ ὑπομονὴ ἂν δὲν ἐλαμβάνετο μόνον πρόνοια ὑπὲρ αὐτῆς. Διότι τὸ θλιβερώτερον εἶνε ὅτι, ὡσὰν ν' ἀποτελῇ ἡ νεολαία τὸν ἐχθρόν μας, πᾶσα καταβάλλεται προσπάθεια ὅπως παραλύσῃ καὶ σαπίσῃ καὶ ἀποσυντεθῇ καὶ χάσῃ ὅλην τὴν ζωτικότητά της.

Δὲν ἐλλείπουσι βεβαίως οἱ νέοι οἱ χρηστοί, οἱ σώφρονες, οἱ ἐγκρατεῖς, οἱ καθαροί, οἱ θερμαινόμενοι ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς εὐλαβείας, οἱ ἄξιοι ἐπαίνων μεγάλων καὶ ἐγκωμίων λόμπρων· καὶ κομμία ἀμφιβολία ὅτι μὲ μικρὰν πρόνοιαν εὐκολα οὗτοι δύνανται νὰ πολλαπλασιασθῶσιν· ἀλλ' ὑπὸ τοὺς σημερινοὺς ὅρους ἀναφοβῆ ἦτον εἶνε ὅτι ἡ ἑλληνικὴ νεολαία ἐν τῷ συνόλῳ τῆς διατρέχει κίνδυνον.

Κίνδυνος σώματος καὶ κίνδυνος ψυχῆς.

Ὁ κίνδυνος τοῦ σώματος ὑπάρχει εἰς τὸ ὅ,τι ἡ ἑλληνικὴ νεολαία πίνει, ξενυκτᾷ, ἀσωτεύει. Οἰνοπνεύματα, ἀγρυπνίαι γλυκειῶν, μολυσμέναι ἀτμόσφαιραι καφενείων, ταβερνῶν, καβε-σαντάν, βαριετέ, γκαιτὲ καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων, ὑπερβολικαὶ θερμότητες πρῶτον καὶ ξεπαγιάσματα ὕστερον, καὶ σαρκὸς οἴστροι καὶ νεύρων ὑπερέντασις καὶ ὁρμῶν ὑπερδιέγερσις καὶ ἄνομος ὀρέξεων πλήρωσις καὶ γνωριμίαι μολυσμένων εἴδων καὶ μολυσμένων σωμάτων, καὶ ἐν γένει βίος ἄτακτος, ἀνώμαλος, ἀχαλίνωτος, ἀκρατής, ἐξαθενεῖ, φθείρει καὶ ἐξαντλεῖ σωματικῶς τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν.

Εἰς τὴν φθορὰν ταύτην, τὸν μολυσμὸν, τὸν κάματον, τὴν ἐξάντλησιν, πρωταγωνιστοῦσιν οἱ μεγάλαι πόλεις, ἀλλ' ἡ ὀλεθρία ἐπίδρασις ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὰς μικροτέρας, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ χωρία.

Ἐπαρχιακαὶ ἐφημερίδες πολλάκις ἔρριξαν κραυγὴν κατὰ τῶν κινδύνων, οἵτινες ἀπειλοῦσι τὴν νεολαίαν. Καὶ ἰατροὶ, γνωρίζοντες τὰ χωρία, βιβλιώνουσιν ὅτι ὄχι εἰς ὀλίγα ἐξ αὐτῶν τὰ σώματα βαίνουσι φθειρόμενα καὶ ἀμαλλώμενα εἰς καχεξίαν, διότι χωρικοὶ διαφθαρέντες καὶ μολυθέντες ἀπὸ τὰς πόλεις μετέδωκαν τὴν ἰδικήν των σηψ. εἰς τοὺς κόρπους τῶν γάμων των πρῶτον. Διάφορα δὲ ἀποβλήματα τῶν Εὐρωπαϊκῶν βορβόρων, μεταβαίνοντα εἰς ἀκαθάρτους πόλεις, ὅπως ἐμπορευθῶσι τὴν φωνήν των, τοὺς χρόνους των, τὰς ἐρωτοτροπίας των καὶ τὰ σώματά των, μεταδιδόνουσι φθορὰν, σκηλίαν, ἀσθένειαν, θάνατον εἰς τοὺς πρὶν ἀμμαίους καὶ ὑγιεῖς ὀργανισμοὺς ὑπάρξεων νεκρῶν.

Οὐδ' εἶνε ὁ μόνος καὶ μικρότερος οἱ κίνδυνοι ψυχῆς, οἱ ἀπειλοῦντες τὴν ἑλληνικὴν νεολαίαν.

Ἐν πρώτοις ὅλοι αἱ ἀνωτέρω ἀταξίαι καὶ παρεκτροπαὶ καὶ καταχρήσεις φέρουσι καὶ ψυχικὴν βλάβην καὶ φθοράν. Τὸ ἄμετρον φαγοποτί, τὸ μεθύσι, οἱ βακχικαὶ συντροφιαὶ καὶ πομπαὶ καὶ διασκεδάσεις, αἱ ἀπέλγειαι καὶ οἱ μολυσμοὶ τοῦ σώματος, εἶνε κατὰ τὸν ἀπόστολον ἔργα τῆς σαρκός, ἤτοι πράξεις μαρτυροῦσαι ψυχὴν, ἥτις εἶνε ἔρημος ἀπὸ θείαν χάριν καὶ δουλεύει εἰς ὀράξεις καὶ ὁρμὰς κτηνώδεις. Ἐὰν δὲ καὶ ἡ ἀκάθαρτος ἐπιθυμία καὶ τὸ πονηρὸν βλέμμα ἦτε ἐσωτερικὴ πρᾶξις ἁμαρτίας, αὐτονόητον εἶνε ὅτι ὅλαι αἱ ἀνωτέρω παρεκτροπαὶ, φθείρουσι τὸ σῶμα φθείρουσι συγχρόνως καὶ τὴν ψυχήν.

Ἀλλ' ἡ φθορὰ αὐτὴ δὲν εἶνε ἡ μόνη, ἐκ τῆς ὁποίας διατρέχει κίνδυνον ἡ ἑλληνικὴ νεολαία. Τί ἀποτελεῖ τὴν ὑγείαν, τὴν ἀσφάλειαν, τὴν δύναμιν, τὴν εὐπρέπειαν μᾶς ψυχῆς; Ἡ πίστις, ἡ ἐλπὶς, ἡ ἀγάπη, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ εὐσέβεια, ἡ ὑπομονὴ, ἡ ἀνδρεία, ἡ καθαρότης, ἡ σωφροσύνη, ἡ χρηστότης, ἡ πραότης, ἡ ἐπιείκεια, ἡ μακροθυμία, ἡ εἰρήνη, ἡ φιλανθρωπία, ἡ πειθαρχία, ἡ αὐταπάρνησις, καὶ ὅλαι ἐν γένει αἱ ἀρεταὶ αἱ ἀπορρέουσαι ἀπὸ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν κοινωνίαν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν οἰκογένειαν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, τὴν ἀγάπην πρὸς ἑαυτόν.

Ἐξετάσατε τώρα τοὺς ὅρους, ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἀνατρέφεται καὶ αὐξάνει καὶ ζῇ ἡ ἑλληνικὴ νεολαία, καὶ εἰκάσατε μόνος ἐντελεμβάνεται καὶ πῶς ἐκτελεῖ τὰ καθήκοντά της πρὸς τὸν Θεόν, τὰ καθήκοντά της πρὸς τὴν πατρίδα, τὰ καθήκοντά της πρὸς τὴν κοινωνίαν, πρὸς τὴν οἰκογένειαν, πρὸς τὸν πλησίον, πρὸς ἑαυτήν.

Ἡ ἑλληνικὴ νεολαία, ὄχι βεβαίως ὅλη, ἀλλὰ κατὰ μέγιστον μέρος διατελεῖ ὑπὸ τὴν μολυσματικὴν καὶ ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν ἀσεβείας τινὸς καὶ ἀθεΐας ἢ θρησκευτικῆς τινος ἀδιαφορίας καὶ ἀγνοίας, ἥτις κατ' ὄνομα μόνον χωρίζεται ἀπὸ τὴν ἀθεΐαν. Διὰ τοῦτο, ἂν δὲν περιφρονῇ, ἀλλὰ λησμονεῖ τὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ ἐπειδὴ μακρὰν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν θανατηφόρον πνοὴν τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς θρησκευτικῆς νεκρώσεως, τὸ πνεῦμα φυγαδεύεται καὶ ἡ δύναμις τοῦ καθήκοντος παραλύει, ὁ ἐντεῦθεν ψυχικὸς κίνδυνος τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας ἀπειλεῖ ὄχι μόνον τὴν ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος.

Τοιουτοτρόπως ὁ κίνδυνος τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας εἶνε κίνδυνος κοινὸς καὶ γενικός, καὶ ὅλοι ὀφείλομεν νὰ συνενωθῶμεν εἰς γενναῖα μέτρα πρὸς ἀποσόβησιν αὐτοῦ.

Τὸ μέλλον μιᾶς ἀμπέλου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰ νέα κλήματα, τὰ ὁποῖα φυτεύονται εἰς αὐτήν. Καὶ ὅταν τὰ παλαιὰ κλήματα προσεβλήθησαν ἀπὸ ἀσθένειάν τινα, περισσότερα καταβάλλεται προσπάθεια ὅπως τὰ νέα διατηρηθῶσιν ἀπρόσβλητα. Καὶ ὁ κηπουρός, μεριμνῶν διὰ τὸ μέλλον τοῦ κήπου του, τὸ ἴδιον κάμνει. Ἐκλέγει νεαρὰ δενδρύλλια ὑγιέστατα καὶ τὰ ἐπιμελεῖται φιλοστόργως καὶ τρέμει μὴ καὶ εἰς αὐτὰ μεταδοθῇ νόσος, διότι γνωρίζει ὅτι ἡ φθορὰ αὐτῶν εἶνε καὶ φθορὰ τοῦ κήπου του καὶ καταστροφὴ τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ.

Ἀξιζει τάχα ὀλιγωτέραν στοργὴν ἡ ἑλληνικὴ νεολαία καὶ ὑπάρχει μικρότερον συμφέρον εἰς τὸ νὰ διατηρηθῇ αὕτη ὑγιής, ὑγιὴς κατὰ τὸ σῶμα, ὑγιὴς κατὰ τὴν ψυχήν;

Νομοθεσία, διοίκησις, ἐκπαίδευσις, Ἐκκλησία, δημοσιογραφία, Σύλλογοι, οἰκογένεια, ἂς ἑνώσωσι τὰς προσπαθείας των πρὸς διάπλασιν ἑλληνικῆς νεολαίας καθαρᾶς τὸ σῶμα, τὸ πνεῦμα, τὸ ἦθος, ἐμπνεομένης ἀπὸ τὰς μεγάλας καὶ ζωοποιοὺς ἀρχὰς τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Διότι—μὴ τὸ λησμονῶμεν—ἡ ἀνατροφὴ καὶ τὸ μέλλον τῆς νεολαίας δεικνύει ἀσφαλῶς ὁποία θὰ εἶνε ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον τῆς κοινωνίας, ἥτις τὴν ἐμποτίζει, καὶ τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον τὴν ἐκτρέφει.

ΠΑΙΡΝΕΤΕ ΤΟ ΛΟΥΤΡΟΝ ΣΑΣ

Κυτόπιν ἀπὸ ἓν λουτρὸν τὸ σῶμα εἶνε πάντοτε περισσότερον ἡσυχον καὶ περισσότερον εὐχαριστημένον.

Διαφορετικὰ δὲν συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς.

Ἡ ἀκαθαρσία τῆς ἁμαρτίας τὴν βαρύνει καὶ τὴν τυραννεῖ μὲ βασανιστικὴν φαγούραν. Εἶνε οἱ ἕλιγγοι τῆς συνειδήσεως.

Θέλετε ν' ἀπαλλαγῆτε ἀπ' αὐτούς;

Σᾶς συνιστῶμεν τὴν ἀνωτέρω συμβουλήν· παίρνετε τὸ λουτρόν σας· ἤτοι φροντίζετε νὰ καθαρίζητε τὸν ἑαυτόν σας ἀπὸ τὰς κακὰς ἐπιθυμίας, ἀπὸ τὰ φαῦλα πάθη, ἀπὸ τὰς πονηρὰς πράξεις.

Ψυχὴ καθαρισμένη εἶνε πάντοτε ψυχὴ ἥσυχος καὶ εὐχαριστημένη.

ΠΟΥ ΝΑ ΛΟΥΗΣΘΕ

Ὄχι βεβαίως εἰς τὰς θαλάσσας, οὔτε εἰς τὰς λίμνας, οὔτε εἰς τοὺς ποταμούς, οὔτε εἰς τοὺς ρύακας οὔτε εἰς τὰς δεξαμενάς, οὔτε εἰς τὰ παντοίου εἴδους καταστήματα λουτρῶν.

Ἐκεῖ καθαρίζεται τὸ σῶμα.

Ἡ δὲ ψυχὴ ποῦ;

Εἰς τὰ λουτρὰ τῆς μετανοίας, τῆς ἐξομολογήσεως, τῆς πίστεως, τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἀγάπης, ἥτις δι' ἔργων ἐνεργεῖται.

Καὶ παράλυτον ἂν ᾖνε τὸ σῶμά σας, τὸ λουτρόν αὐτὸ δύναθε νὰ τὸ πάρητε καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς κλίνης σας. Διότι ὁ Χριστὸς ὁ καθαρίζων περίσταται καὶ ἔρχεται παντοῦ.

Καὶ πτωχότατος ἂν ἦσθε, τὸ λουτρὸν αὐτὸ σᾶς εἶνε τόσον εὔκολον, ὅσον καὶ εἰς τὸν ἑκατομμυριοῦχον· ἴσως δὲ καὶ εὐκολώτερον εἰς σᾶς.

Διότι τὸ τίμημα πληρώνει ὄχι ἡ τσέπη σας, ἀλλ' ἡ καρδία σας.

Δότε τὴν καρδίαν σας εἰς τὸν Θεόν, ἢ μᾶλλον θελήσατε νὰ τῷ τὴν δώσητε, καὶ ὁ καθαρισμός σας συνετελέσθη πλήρης.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ 20 Φεβρουαρίου

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. ΣΓ' 14—21
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ῥωμ. ΙΓ' 11—14 καὶ ΙΔ' 1—4

Κυριακὴ 27 Φεβρουαρίου

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ἰωάν. Κεφ. α'. 44—52
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἑβρ. Κεφ. ΙΑ. 24—27 καὶ 32—40

ΟΙ ΔΙΔΑΞΟΝΤΕΣ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΙΙΚΛΑΣ ΣΧΟΛΑΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἐν τῇ Α' ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν Ἱ. Σύνοδον
7—8 μ. μ.

Σαββάτῳ 19 Φεβρουαρίου Μιχ. Ι. Γαλανός
Κυριακῇ 20 Φεβρουαρίου Μιχ. Ι. Γαλανός

Ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης 4—5 μ.μ.

Κυριακῇ 20 Φεβρουαρίου Ἀρχιμ. Π. Χ. Δουληγέρης

Ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς

Κυριακῇ 20 Φεβρ. ἐν τῇ α' λειτουργίᾳ Εὐσέβ. Μαυρόπουλος

Ἐν τῇ Ἐπαγγελματικῇ Σχολῇ τῆς «Ἑνώσεως τῶν Ἑλληνίδων»

Πέμπτῃ 24 Φεβρουαρ. 3—4 μ.μ. Ἀρχιμ. Π.Χ. Δουληγέρης

Ἐν τῷ Ζωναΐῳ Ὀρφανοτροφείῳ ἐν Πειραιεῖ

Σαββάτῳ 19 Φεβρουαρίου Χρῖστος Ἰωαννίδης Ὥρ. 7—8
Πέμπτῃ 24 Φεβρουαρίου Ἀρχιμ. Π.Χ. Δουληγέρης 7—8

ΓΡΑΦΕΙΑ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»
ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
Ἐν ὁδῷ Φλέβα, ἀριθ. 5, πλησίον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.